

הארץ | דעות

עם העמקת ההפצצות בעזה, הפלסטינים מתקשים לבטא זעזוע מחמאס

עמירה הס 22 באוקטובר 2023 🔔 התראות במייל

בקרוב פלסטינים ותומכיהם במערב אפשר למצוא מנעד של תגובות על תקיפת החמאס ב-7 באוקטובר: הצדקה של התקיפה על כל זוועותיה; הצדקה, שמחה ושמחה לאיד; הצדקה וחוסר עניין בעדויות על בכחנליית הרצח; הצדקה וגאווה לגבי הפן הצבאי בלבד; הצדקת הפעולה הצבאית והבנה או הסבר של התגלגלותה למסע של מעשי טבח סדיסטיים כתוצאה ישירה של דיכוי ונישול ישראלים ארוכי שנים; הצדקת הפן הצבאי והתעלמות מהזוועות או הדחקת קיומן והיקפן; גאווה בפן הצבאי והתרכזות במעט הפרסומים העיתונאיים שהתברר כי לא היו מדויקים כדי להטיל ספק בשאר הדיווחים; אבחנה בין חמושי החמאס ל"אספסוף", ויחוס מעשי הרצח והסדזים לו; הצדקת הפן הצבאי מצד אחד וזעזוע וסלידה מהרציחות והאכזריות; זעזוע והתנערות שמובעים בגלוי ואלו שמובעים בחדרי חדרים; הנחה שהחמאס "לא העריך שכל כך יצליח לו" ושאובד שליטה. כלומר: שהפגיעה הגורפת והממושכת באזרחים לא היתה מתוכננת; הבנת הרקע לתקיפה על כל פניה וכעס על החמאס שמבוטא בשיחות פנימיות; הבנת התהליכים, זעזוע והתנערות וסירוב לדרג ולהבחין בין זוועות ואכזריות: אלו שמבוצעות מהאוויר ולאורך שנים בידי משטר כיבוש צבאי ואלו שקבוצות מבני העם הנכבש מבצעות בתגובה; זעזוע אך הבעת ביקורת גלויה רק על בסיס פרגמטי (מזיק למאבק הפלסטיני ולתדמיתו).

בעולמנו הבינארי, בעיני הישראלים ותומכיהם, הסבר לזוועות והבנת הרקע הפוליטי, היסטורי ואף פסיכולוגי להן נתפשים כהצדקתן. זאת לצד התעלמות וחוסר עניין באלימות המבנית של השלטון הישראלי. מצד שני, התנערות פומבית מאופי תקיפת החמאס נתפשים בעיני הפלסטינים ותומכיהם כשחרור הכיבוש הישראלי מאחריות וכהבעת זעזוע סלקטיבי, שתלוי בצבע עורם הלבן של הנרצחים והנחטפים — זאת גם אם המזועזעים מהזוועות שביצעו

פלסטינים הם פעילים ותיקים נגד השליטה הישראלית בפלסטינים. לא במקרה רוב הפלסטינים שהביעו בגלוי את זעזועם ואת התנערותם הם אזרחים ישראלים. כל הווייתם היא אנטי־בינארית.

ההצדקה המלאה או החלקית מעוגנת בעיקרון שכל קבוצה מדוכאת רשאית להתנגד לדיכוי ובכל אמצעי. לפי גישה זו, מכיוון שישראל היא אחד מגילויי התופעה ההיסטורית של קולוניאליזם התיישבותי, אין להתפלא שהילידים מגיבים באכזריות, כמו זו שהופנתה נגדם במשך עשרות שנים. את ההבנה (שאין משמעה הצדקה) למעשי הטבח ביטאה חברה פלסטינית שלה קרובי משפחה וחברים רבים בעזה: "ומה תצפי מבני אדם שכלואים כל חייהם במובלעת ענייה, מנותקים מהעולם, מושפלים, כשבמרחק כמה מאות מטרים חיים כובשיהם בגן עדן, על אדמת משפחותיהם שממנה גורשו?"

הצדקת הזוועות, ההתעלמות או חוסר העניין שהפגינו תומכי הפלסטינים בשמאל הרדיקלי במערב, מזכירים את היחס שנקטו בעבר ארגונים קומוניסטיים או תנועות שחרור בעולם השלישי מול דיווחים על שיטות האימה שאפיינו את הגוש הסובייטי וארצות שנקראו סוציאליסטיות. כלומר המיקום הפוליטי־אידיאולוגי קובע את מידת הרגישות והאטימות לאכזריות "במחנה שלנו". זה הסבר קל יותר לעיכול מקישור אטימותם של כמה חוגי שמאל אירופי לעצם היות הנרצחים יהודים. תפישת השמאל הקלאסית (לפחות בתיאוריה), שעל תנועות שחרור לאומי או מעמדי להקפיד על עמדה מוסרית גבוהה ולא להיגרר לטרור נגד אזרחים, נראה שאבדה בחוגי השמאל המידלדלים. לפלסטינים כיום אין הנהגה פוליטית ואינטלקטואלית מקובלת ואהודה וחזקה, שמרשה לעצמה למתוח בפומבי את הגבול בין פעולת שחרור מותרת לאסורה.

ככל שההפצצות הישראליות על רצועת עזה מתרבות, ככל שמספר ההרוגים והפצועים עולה בכל רגע וההרס מתרחב והולך — כך קשה יותר לזכור את השמחה ואת הגאווה של היום הראשון. וכך גם קשה יותר להביע בפומבי ואפילו בשיחות פרטיות זעזוע והתנגדות למעשי הטבח. בוודאי אין לצפות לכך מתושבי הרצועה, שכל אחד ואחת מהם עלולים להיהרג בכל רגע.

הפלסטינים ותומכיהם מחשיבים את מדיניות התקיפה הישראלית ברצועה

לג'נוסייד ואת המתחולל בגדה המערבית לטיהור אתני. יום אחד של זוועות — איומות ככל שיהיו — שחרר לדעתם תוכניות קיימות להשלים את מה שלא הספיקה ישראל לבצע בנכבה ב-1948. ככל שמדינות המערב מוסיפות לתמוך במסע ההרס וההרג של ישראל ברצועת עזה, כן נחשבת ההתנערות מתקיפת החמאס לשיתוף פעולה עם גזענות לבנה מצויה, שמבחינה בין דם לדם, בין סבל לסבל. אם יש דיונים פלסטיניים על הגיון פעילותו ודרכו של חמאס, הם נעשים בחדרי חדרים או באים לידי ביטוי ברמזים פה ושם. "כל התקיפה הזאת בשביל 4,000 אסירים פלסטינים? אני משוכנעת שהם אינם רוצים להשתחרר על גבם של אלפי הרוגים פלסטינים והרס רצועת עזה", אמרה לי חברה, וגם הבהירה שהיא אינה יכולה להביע עמדתה בפומבי.

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

 רצועת עזה חמאס פלסטינים